

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 21.4.2009
COM(2009) 175 τελικό

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 44/2001 ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ**

ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 44/2001 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ, ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Η παρούσα πράσινη βίβλος συνοδεύει την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις («ο κανονισμός»)¹. Σκοπός της είναι ξεκινήσει μια ευρεία διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις δυνατότητες βελτίωσης της λειτουργίας του κανονισμού όσον αφορά τα θέματα που τίγονται στην εν λόγω έκθεση.

Η Επιτροπή καλεί όλους τους ενδιαφερόμενους να στείλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα θέματα που τίγονται παρακάτω, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη εισήγηση, πριν από τις 30 Ιουνίου 2009, στην ακόλουθη διεύθυνση:

European Commission
Directorate-General Justice, Freedom and Security
Unit E2 – Civil Justice
B – 1049 Brussels Fax: + 32 (0) 2 299 64 57
E-mail: jls-coop-jud-civil@ec.europa.eu

Οι απαντήσεις που θα λάβουμε θα δημοσιευτούν στο Διαδίκτυο. Διαβάστε προσεκτικά την ειδική δήλωση περί απορρήτου που επισυνάπτεται στη διαβούλευση αυτή ώστε να ενημερωθείτε σχετικά με το πώς θα χρησιμοποιηθούν τα προσωπικά σας δεδομένα και οι απόψεις σας. Οι επαγγελματικές οργανώσεις καλούνται να εγγραφούν στο μητρώο των εκπροσώπων συμφερόντων της Επιτροπής².

1. Κατάργηση όλων των ενδιάμεσων μέτρων για την αναγνώριση και εκτέλεση των αλλοδαπών αποφάσεων ("exequatur")

Η ισχύουσα διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας που προβλέπει ο κανονισμός απλοποίησε την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα της σύμβασης των Βρυξελλών του 1968. Παρόλα αυτά, σε μια εσωτερική αγορά χωρίς σύνορα, είναι δύσκολο να δικαιολογηθεί το γεγονός ότι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένοι να καταναλώνουν χρόνο και χρήματα για να ασκήσουν τα δικαιώματά τους στο εξωτερικό. Παρόλο που οι αιτήσεις για κήρυξη της εκτελεστότητας έχουν σχεδόν πάντοτε επιτυχή έκβαση και σπανίως απορρίπτεται η αναγνώριση και εκτέλεση των αλλοδαπών αποφάσεων, η κατάργηση της διαδικασίας κήρυξης της εκτελεστότητας σε όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις θα πρέπει να αποτελεί ρεαλιστικό στόχο. Στην πράξη, αυτό θα αφορά κυρίως τις αμφισβητούμενες αξιώσεις. Η κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας θα πρέπει, ωστόσο, να συνοδεύεται από τις αναγκαίες εγγυήσεις.

¹ ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

² (<http://ec.europa.eu/transparency/regrin>). Το μητρώο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τη διαφάνεια με στόχο να παρέχει στην Επιτροπή και στο ευρύ κοινό πληροφορίες σχετικά με τους στόχους, τη χρηματοδότηση και τις δομές των εκπροσώπων συμφερόντων.

Στον τομέα των μη αμφισβητούμενων αξιώσεων έχουν καταργηθεί τα ενδιάμεσα μέτρα, και γίνεται ένας έλεγχος, στο κράτος μέλος προέλευσης, ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων όσον αφορά την επίδοση του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης στον εναγόμενο και την ενημέρωσή του σχετικά με την αξίωση και τη διαδικασία. Επιπλέον, με την καθιέρωση μιας έκτακτης προσφυγής αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις που δεν έγινε προσωπική επίδοση στον εναγόμενο κατά τρόπο ώστε να του δοθεί η δυνατότητα να οργανώσει την άμυνά του ή δεν μπόρεσε να αντικρούσει την αγωγή λόγω ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων («ειδική προσφυγή»). Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, ο ενάγων θα εξακολουθεί να τηρεί μια διαδικασία πιστοποίησης, ακόμη και αν αυτή λαμβάνει χώρα στο κράτος μέλος προέλευσης και όχι στο κράτος μέλος της εκτέλεσης της απόφασης.

Εξ άλλου, στον τομέα των αμφισβητούμενων και μη αμφισβητούμενων αξιώσεων, ο κανονισμός 4/2009 σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής³ καταργεί τη διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας με βάση εναρμονισμένους κανόνες εφαρμοστέου δικαίου και η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας εξασφαλίζεται με ειδική διαδικασία ελέγχου, η οποία ακολουθείται μετά την έκδοση της απόφασης. Ο κανονισμός 4/2009 βασίζεται έτσι στην αρχή ότι, λαμβάνοντας υπόψη τον μικρό αριθμό «προβληματικών» αποφάσεων που υποβάλλονται για αναγνώριση και εκτέλεση, είναι δυνατή η ελεύθερη κυκλοφορία τους, εφόσον ο εναγόμενος διαθέτει αποτελεσματικά ένδικα μέσα *a posteriori* (ειδική προσφυγή). Εάν ακολουθηθεί η προσέγγιση αυτή γενικότερα στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η μη εναρμόνιση της εν λόγω ειδικής διαδικασίας προσφυγής ενδέχεται να δημιουργήσει κάποια αβεβαιότητα στις ελάχιστες εκείνες περιπτώσεις που ο εναγόμενος δεν μπόρεσε να αμυνθεί στο αλλοδαπό δικαστήριο. Θα πρέπει επομένως να μελετηθεί η σκοπιμότητα μιας πιο εναρμονισμένης διαδικασίας προσφυγής.

Ερώτηση 1:

Θεωρείτε ότι θα πρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα στην εσωτερική αγορά όλες οι αποφάσεις σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, χωρίς καμία ενδιάμεση διαδικασία (κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας);

Εάν ναι, θεωρείτε ότι, για να είναι δυνατή η εν λόγω κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας, θα πρέπει να διατηρηθούν ορισμένες εγγυήσεις; Και αν ναι, ποιες;

2. Η λειτουργία του κανονισμού στη διεθνή έννομη τάξη

Η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η εμπορική πολιτική της Κοινότητας τόσο σε εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο προϋποθέτουν ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη με βάση σαφείς και ακριβείς κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας όχι μόνο για τους εναγόμενους αλλά και για τους ενάγοντες που κατοικούν στην Κοινότητα. Οι πολίτες της Κοινότητας έχουν όλοι τις ίδιες δικαιοδοτικές ανάγκες στις σχέσεις τους με τους υπηκόους τρίτων χωρών. Η ανταπόκριση στις ανάγκες αυτές δεν θα πρέπει να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι δεν υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη κανόνες περί συντρέχουσας δικαιοδοσίας. Μια κοινή προσέγγιση θα ενίσχυε την έννομη προστασία των πολιτών και των οικονομικών φορέων της Κοινότητας και θα διασφάλιζε την εφαρμογή των διατάξεων αναγκαστικού δικαίου της κοινοτικής νομοθεσίας.

³ EE L 7 της 10.1.2009, σ. 1.

Για να επεκταθεί το προσωπικό πεδίο εφαρμογής των κανόνων δικαιοδοσίας στους εναγόμενους που κατοικούν σε τρίτες χώρες, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον θα μπορούσαν να εφαρμόζονται στους τελευταίους οι ειδικοί κανόνες δικαιοδοσίας του κανονισμού, με τα ισχύοντα συνδυαστικά στοιχεία.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον είναι αναγκαίο και σκόπιμο να δημιουργηθούν πρόσθετες βάσεις δικαιοδοσίας για τις διαφορές στις οποίες εμπλέκονται εναγόμενοι από τρίτες χώρες («συντρέχουσα δικαιοδοσία»). Οι υπάρχοντες κανόνες σε εθνικό επίπεδο έχουν ένα σημαντικό σκοπό, την εξασφάλιση πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Θα πρέπει να εξεταστεί ποιοι ομοιόμορφοι κανόνες θα ήταν κατάλληλοι και, από την άποψη αυτή, να αναζητηθεί μια ισορροπία μεταξύ της εξασφάλισης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, αφενός, και της έννοιας της διεθνούς αβροφροσύνης, αφετέρου. Τρεις βάσεις δικαιοδοσίας θα μπορούσαν να εξετασθούν σχετικά: δικαιοδοσία με βάση την άσκηση δραστηριοτήτων, υπό την προϋπόθεση ότι η διαφορά σχετίζεται με τις εν λόγω δραστηριότητες· με βάση τον τόπο όπου βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία, εφόσον η αξίωση αφορά τα εν λόγω στοιχεία· και μια "αναγκαστική" δικαιοδοσία (*forum necessitates*), που θα επέτρεπε την άσκηση αγωγής στις περιπτώσεις που δεν θα ήταν διαφορετικά δυνατή η πρόσβαση στη δικαιοσύνη⁴.

Επίσης, εάν θεσπισθούν ομοιόμορφοι κανόνες για τις αξιώσεις κατά εναγομένων από τρίτες χώρες, θα αυξηθεί ο κίνδυνος παράλληλων διαδικασιών ενώπιον των δικαστηρίων κράτους μέλους και τρίτης χώρας. Θα πρέπει επομένως να εξετασθεί σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να εξασφαλίζεται η πρόσβαση στα δικαστήρια των κρατών μελών ανεξάρτητα από τις διαδικασίες που διεξάγονται αλλού, και σε ποιες περιπτώσεις και υπό ποιες προϋποθέσεις θα ήταν σκόπιμο να επιτρέπεται στα δικαστήρια να διαπιστώνουν έλλειψη αρμοδιότητας υπέρ των δικαστηρίων τρίτων χωρών. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που οι διάδικοι έχουν συνάψει σύμβαση αποκλειστικής επιλογής δικαστηρίου υπέρ των δικαστηρίων τρίτης χώρας, εφόσον η διαφορά τους θα υπαγόταν για άλλους λόγους στην αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων τρίτης χώρας, ή όταν έχει ήδη κινηθεί παράλληλη διαδικασία σε τρίτη χώρα⁵.

Τέλος, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων δικαιοδοσίας θα πρέπει να συνοδεύεται από κοινούς κανόνες σχετικά με τα αποτελέσματα των αποφάσεων που εκδίδονται σε τρίτες χώρες. Η εναρμόνιση των αποτελεσμάτων των εν λόγω αποφάσεων θα ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου, ιδίως για τους εναγόμενους της Κοινότητας που εμπλέκονται σε διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων τρίτων χωρών. Ένα κοινό καθεστώς αναγνώρισης και εκτέλεσης των αποφάσεων που εκδίδονται σε τρίτες χώρες θα επέτρεπε στους εν λόγω εναγόμενους να προβλέπουν υπό ποιες συνθήκες θα μπορεί να εκτελεσθεί απόφαση δικαστηρίου τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Κοινότητας, ιδίως εφόσον η εν λόγω απόφαση παραβιάζει κανόνες αναγκαστικού δικαίου της

⁴ Βλ. τον κανόνα περί "αναγκαστικής" δικαιοδοσίας στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009. Ο κανόνας περί "αναγκαστικής" δικαιοδοσίας εξασφαλίζει ότι, στις περιπτώσεις που κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει δικαιοδοσία βάσει του κανονισμού, τα δικαστήρια των κρατών μελών μπορούν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να επιλαμβάνονται της διαφοράς, εφόσον δεν είναι ευλόγως δυνατή ή είναι ανέφικτη η έναρξη ή η διεξαγωγή διαδικασίας σε τρίτο κράτος με το οποίο η διαφορά παρουσιάζει στενό σύνδεσμο.

⁵ Για τα ζητήματα αυτά, μπορεί κανείς να ανατρέξει στη μελέτη για τη συντρέχουσα δικαιοδοσία που αναφέρεται στην έκθεση, καθώς και στις εργασίες της ευρωπαϊκής ομάδας για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο (GEDIP), και ιδίως κατά τη σύνοδό της στο Μπέργκεν, τον Σεπτέμβριο του 2008 (βλ. http://www.gedip-egpil.eu/gedip_documents.html).

κοινοτικής νομοθεσίας ή η τελευταία προβλέπει αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών.⁶

Ερώτηση 2:

Πιστεύετε ότι οι ειδικοί κανόνες δικαιοδοσίας του κανονισμού μπορούν να εφαρμόζονται έναντι των εναγομένων από τρίτες χώρες; Ποιες πρόσθετες βάσεις δικαιοδοσίας έναντι των εν λόγω εναγομένων θεωρείτε αναγκαίες;

Πώς θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο κανονισμός την αποκλειστική δικαιοδοσία των δικαστηρίων τρίτων χωρών και τις διαδικασίες που έχουν κινηθεί ενώπιον των δικαστηρίων τρίτων χωρών;

Υπό ποιες προϋποθέσεις θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να εκτελούνται στην Κοινότητα οι αποφάσεις από τρίτες χώρες, ιδίως σε περιπτώσεις που αφορούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου της κοινοτικής νομοθεσίας ή έχουν αποκλειστική δικαιοδοσία τα δικαστήρια των κρατών μελών;

3. Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας

Οι συμφωνίες περί διεθνούς δικαιοδοσίας μεταξύ των διαδίκων θα πρέπει να παράγουν τα ευρύτερα δυνατά αποτελέσματα, ιδίως λόγω της πρακτικής τους σημασίας στο διεθνές εμπόριο. Θα πρέπει επομένως να εξεταστεί σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να ενισχυθούν τα αποτελέσματα των εν λόγω συμφωνιών, ιδίως σε περίπτωση παράλληλων διαδικασιών.

Μια λύση θα ήταν να απαλλάσσεται το επιλεγέν δικαστήριο σε συμφωνία αποκλειστικής παρέκτασης από την υποχρέωσή του να αναστέλλει τη διαδικασία βάσει του κανόνα περί εκκρεμοδικίας⁷. Η λύση αυτή παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι καθιστά δυνατές παράλληλες διαδικασίες που καταλήγουν σε ασυμβίβαστες μεταξύ τους αποφάσεις.

Μια άλλη λύση θα ήταν να αντιστρέφεται ο κανόνας της προτεραιότητας όσον αφορά τις συμφωνίες αποκλειστικής παρέκτασης. Στην περίπτωση αυτή, το επιλεγέν δικαστήριο θα έχει προτεραιότητα να διαπιστώσει δικαιοδοσία και οποιοδήποτε άλλο επιληφθέν δικαστήριο θα αναστέλλει τη διαδικασία μέχρις ότου διαπιστωθεί η δικαιοδοσία του επιλεγέντος δικαστηρίου. Αυτό ισχύει ήδη στο πλαίσιο του κανονισμού, όταν κανένας από τους διαδίκους δεν κατοικεί σε κράτος μέλος. Με τη λύση αυτή θα ευθυγραμμιστούν σε μεγάλο βαθμό οι εσωτερικοί κοινοτικοί κανόνες με τους διεθνείς κανόνες, αλλά ενδέχεται να παρουσιάζει το μειονέκτημα ότι, εάν η συμφωνία είναι άκυρη, ο διάδικος θα πρέπει πρώτα να επιδιώξει την αναγνώριση της εν λόγω ακυρότητας από το δικαστήριο που ορίζεται στη συμφωνία, ώστε να μπορέσει να προσφύγει στα άλλως αρμόδια δικαστήρια.

Εναλλακτικά, ο ισχύων κανόνας περί εκκρεμοδικίας μπορεί να διατηρηθεί, προβλέποντας όμως άμεση επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των δύο δικαστηρίων, σε συνδυασμό, για

⁶ Αυτή η ανησυχία εκφράστηκε, για παράδειγμα, στο πλαίσιο των ομαδικών αγωγών καταναλωτών στις οποίες συμμετέχουν κοινοτικές επιχειρήσεις ως διάδικοι σε ομαδική αγωγή σε τρίτη χώρα (για παράδειγμα, στις Ηνωμένες Πολιτείες).

⁷ Σύμφωνα με τον κανόνα περί εκκρεμοδικίας, εφόσον έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, κάθε δικαστήριο, εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο, αναστέλλει αυτεπάγγελτα την διαδικασία του μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

παράδειγμα, με την επιβολή στο πρώτο επιληφθέν δικαστήριο, προθεσμίας για να αποφανθεί σχετικά με το ζήτημα της δικαιοδοσίας, καθώς και υποχρέωσης να ενημερώνει τακτικά το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο για την πρόοδο της διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα ώστε ο ενάγων να μη στερηθεί τον νόμιμο αρμόδιο δικαστή του (forum) για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του.

Η αποτελεσματικότητα των συμφωνιών περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα μπορούσε επίσης να ενισχυθεί με την επιβολή αποζημίωσης για παράβαση των εν λόγω συμφωνιών, εάν για παράδειγμα υπάρξει ζημία από την καθυστέρηση ή την εφαρμογή ρητρών υπερημερίας σε δανειακές συμβάσεις.

Μια άλλη λύση θα μπορούσε επίσης να είναι η μη εφαρμογή του κανόνα περί εκκρεμοδικίας σε περιπτώσεις που οι παράλληλες διαδικασίες αφορούν, αφενός, την ουσία της υπόθεσης και, αφετέρου, την έκδοση αρνητικής αναγνωριστικής απόφασης, ή τουλάχιστον η αναστολή της προθεσμίας παραγραφής των αξιώσεων επί της ουσίας σε περίπτωση που απορριφθεί η αίτηση για έκδοση αναγνωριστικής απόφασης.

Τέλος, η αβεβαιότητα ως προς την ισχύ των συμφωνιών αυτών θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί προβλέποντας, για παράδειγμα, μια στερεότυπη ρήτρα παρέκτασης, που θα επέσπευδε ταυτόχρονα την απόφαση περί δικαιοδοσίας από τα δικαστήρια⁸. Η λύση αυτή θα μπορούσε να συνδυαστεί με κάποιες από τις λύσεις που προτάθηκαν παραπάνω: η αποδοχή παράλληλων διαδικασιών ή η αντιστροφή του κανόνα της προτεραιότητας θα μπορούσαν να περιορίζονται στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες παρέκτασης έχουν τη στερεότυπη μορφή που προβλέπει ο κανονισμός.

Ερώτηση 3:

Ποια από τις παραπάνω προτεινόμενες λύσεις, ή οποιαδήποτε άλλη ενδεχόμενη λύση, θεωρείτε πλέον κατάλληλη για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των συμφωνιών παρέκτασης στην Κοινότητα;

4. Βιομηχανική ιδιοκτησία

Η δυνατότητα αποτελεσματικής άσκησης και αμφισβήτησης των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας στην Κοινότητα έχει θεμελιώδη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι κανόνες ουσιαστικού δικαίου για τη διανοητική ιδιοκτησία αποτελούν ήδη, σε μεγάλο βαθμό, μέρος του κοινοτικού κεκτημένου⁹. Η οδηγία 2004/48/EK σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας¹⁰ αποσκοπεί στην προσέγγιση ορισμένων διαδικαστικών ζητημάτων σχετικά με την εκτέλεση. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης ασφάλειας δικαίου και το υψηλό κόστος που συνεπάγεται η κίνηση πολλαπλών διαδικασιών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η Επιτροπή πρότεινε τη

⁸ Σχετικά με την ισχύ της συμφωνίας, υποστηρίζεται ενίοτε ότι ένας εναρμονισμένος κανόνας ιδιωτικού διεθνούς δικαίου θα ήταν ίσως κατάλληλος για την εξασφάλιση ομοιόμορφης εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το εφαρμοστέο δίκαιο για τις συμφωνίες παρέκτασης δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι).

⁹ Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνουν επίσης τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, στα οποία δεν αναφέρεται το παρόν έγγραφο. Δεδομένου ότι πρόκειται για δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε καταχώρηση, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν καλύπτονται από τους κανόνες αποκλειστικής δικαιοδοσίας του κανονισμού.

¹⁰ Οδηγία 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45).

δημιουργία ενιαίου δικαιοδοτικού φορέα, μέσω της καθιέρωσης ενοποιημένου συστήματος ρύθμισης των διαφορών σχετικά με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, που θα μπορεί να εκδίδει αποφάσεις σχετικά με το κύρος και τις προσβολές των ευρωπαϊκών και των μελλοντικών κοινοτικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε όλο το έδαφος της εσωτερικής αγοράς¹¹. Επιπλέον, στις 20 Μαρτίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε μια σύσταση προς το Συμβούλιο με διαπραγματευτικές οδηγίες για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας, των κρατών μελών της και των άλλων συμβαλλομένων κρατών στη σύμβαση για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας¹². Εν αναμονή της δημιουργίας του ενοποιημένου συστήματος επίλυσης των διαφορών για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, μπορούν να εντοπισθούν και να αντιμετωπισθούν ορισμένες ελλείψεις του ισχύοντος συστήματος, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.

Όσον αφορά τον συντονισμό των παράλληλων διαδικασιών για προσβολή των δικαιωμάτων αυτών, θα μπορούσε να προβλεφθεί η ενίσχυση της επικοινωνίας και της διαδραστικότητας μεταξύ των παραλλήλως επιληφθέντων δικαστηρίων και/ή να αποκλειστεί η εφαρμογή του κανόνα σε περίπτωση αρνητικής αναγνωριστικής απόφασης (πρβλ. παραπάνω σημείο 3).

Όσον αφορά τον συντονισμό των διαδικασιών για προσβολή και ακύρωση, στη γενική μελέτη προτείνονται διάφορες λύσεις για την αντιμετώπιση των πρακτικών «τορπιλισμού», σχετικά με τις οποίες μπορεί κανείς να ανατρέξει στην εν λόγω μελέτη. Ωστόσο, τα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν με τη δημιουργία του ενοποιημένου συστήματος επίλυσης διαφορών για διπλώματα ευρεσιτεχνίας, χωρίς να απαιτείται τροποποίηση του κανονισμού.

Εάν κριθεί σκόπιμη η συνεκδίκηση των αγωγών κατά διαφόρων προσβολών του ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, εφόσον οι προσβολείς ανήκουν σε όμιλο επιχειρήσεων που ενεργεί σύμφωνα με συντονισμένη πολιτική, μια λύση θα ήταν να θεσπισθεί ειδικός κανόνας που επιτρέπει την άσκηση αγωγών για προσβολή ορισμένων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας κατά περισσότερων εναγομένων ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος που συντονίζει τις δραστηριότητες ή που έχει τον στενότερο σύνδεσμο με την προσβολή. Μειονέκτημα του εν λόγω κανόνα ενδέχεται να είναι, όπως παρατήρησε και το Δικαστήριο, ότι, καθόσον βασίζεται κατά κύριο λόγο σε πραγματικά δεδομένα, μπορεί να προκύψει πολλαπλασιασμός των δυνητικών βάσεων δικαιοδοσίας, υπονομεύοντας έτσι την προβλεψιμότητα των κανόνων δικαιοδοσίας του κανονισμού και την αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Επιπλέον, ένας τέτοιος κανόνας μπορεί να οδηγήσει σε αναζήτηση του ευνοϊκότερου δικαστηρίου (forum shopping). Εναλλακτικά, θα μπορούσε να εξετασθεί η αναδιατύπωση του κανόνα σχετικά με την πλειονότητα των εναγομένων για να ενισχυθεί ο ρόλος των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του ο κύριος υπεύθυνος εναγόμενος.

Ερώτηση 4:

Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι σημαντικότερες ελλείψεις του ισχύοντος συστήματος επίλυσης των διαφορών για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο του κανονισμού 44/2001 και ποια από τις παραπάνω λύσεις θεωρείτε καταλληλότερη για να βελτιωθεί η άσκηση και προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας από τους δικαιούχους, καθώς και η θέση των εναγόντων που επιδιώκουν την αμφισβήτηση των εν λόγω δικαιωμάτων στο πλαίσιο του κανονισμού;

¹¹ COM(2007) 165.

¹² SEC(2009) 330.

5. Εκκρεμοδικία και συνάφεια

Σχετικά με τη γενικότερη λειτουργία του κανόνα περί εκκρεμοδικίας, θα πρέπει να μελετηθεί κατά πόσον τα υπάρχοντα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπισθούν με την ενίσχυση της επικοινωνίας και της διαδραστικότητας μεταξύ των παραλλήλως επιληφθέντων δικαστηρίων και/ή να αποκλειστεί η εφαρμογή του κανόνα σε περίπτωση αρνητικής αναγνωριστικής απόφασης (πρβλ. παραπάνω σημείο 3).

Σχετικά με τον κανόνα περί συνάφειας, θα πρέπει να μελετηθεί κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο να επιτρέπεται η συνεκδίκηση αγωγών εκ μέρους και/ή κατά περισσότερων διαδίκων με βάση ομοιόμορφους κανόνες. Ο κίνδυνος αρνητικών συγκρούσεων δικαιοδοσίας θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με ένα μηχανισμό συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων δικαστηρίων και με την επιβολή υποχρέωσης στο δικαστήριο που διαπίστωσε έλλειψη δικαιοδοσίας, να επιληφθεί εκ νέου της υπόθεσης, εάν το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο διαπιστώσει έλλειψη δικαιοδοσίας του. Στο άρθρο 30 παράγραφος 2, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι η αρμόδια για τις επιδόσεις αρχή είναι η πρώτη αρχή που λαμβάνει τα προς επίδοση έγγραφα. Επίσης, λόγω της σημασίας που έχει η ημερομηνία και η ώρα παραλαβής, οι αρμόδιες για την επίδοση αρχές και τα δικαστήρια, κατά περίπτωση, θα πρέπει να σημειώνουν πότε ακριβώς έλαβαν τα έγγραφα που τους επιδόθηκαν ή πότε ακριβώς κατατέθηκαν στο δικαστήριο τα εισαγωγικά της δίκης έγγραφα.

Μια άλλη δυνατότητα θα ήταν να προβλεφθεί η περιορισμένη επέκταση του κανόνα του άρθρου 6 παράγραφος 1, ώστε να επιτρέπει τη συνεκδίκηση, εάν ένα δικαστήριο έχει δικαιοδοσία για ένα ορισμένο ελάχιστο αριθμό εναγομένων.

Ερώτηση 5:

Με ποιο τρόπο πιστεύετε ότι μπορεί να βελτιωθεί ο συντονισμός των παράλληλων διαδικασιών (εκκρεμοδικία) ενώπιον των δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών;

Πιστεύετε ότι η συνεκδίκηση αγωγών που ασκούνται εκ μέρους και/ή κατά περισσότερων διαδίκων μπορεί να προβλεφθεί σε κοινοτικό επίπεδο με βάση ομοιόμορφους κανόνες;

6. Ασφαλιστικά μέτρα.

Στην έκθεση περιγράφονται διάφορες δυσχέρειες στην ελεύθερη κυκλοφορία των ασφαλιστικών μέτρων.

Όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται χωρίς κλήση του εναγομένου (*ex parte*)¹³, θα ήταν ίσως σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι τα εν λόγω μέτρα μπορούν να αναγνωρισθούν και να εκτελεσθούν βάσει του κανονισμού, εάν ο εναγόμενος έχει την ευκαιρία να αμφισβητήσει το μέτρο εν συνεχεία, ιδίως με βάση το άρθρο 9 παράγραφος 4 της οδηγίας 2004/48/EK.

Επίσης, το ζήτημα της δικαιοδοσίας για τη διαταγή ασφαλιστικών μέτρων από δικαστήριο που δεν έχει δικαιοδοσία επί της ουσίας της υπόθεσης μπορεί να αντιμετωπισθεί διαφορετικά απ' ό,τι σήμερα βάσει της υπάρχουσας νομολογίας του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, εάν το κράτος μέλος του οποίου τα δικαστήρια είναι αρμόδια για την ουσία της υπόθεσης έχουν την εξουσία να καταργούν, να τροποποιούν ή να προσαρμόζουν ασφαλιστικά μέτρα που διατάχθηκαν από δικαστήριο κράτους μέλους που έχει δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 31,

¹³ Στο πλαίσιο των ασφαλιστικών μέτρων, μέτρα *ex parte* θεωρούνται οι προσωρινές διαταγές που εκδίδουν τα δικαστήρια κατόπιν αίτησης ενός διαδίκου χωρίς να κληθεί σε ακρόαση η άλλη πλευρά.

μπορεί να εγκαταλειφθεί η προϋπόθεση της ύπαρξης «πραγματικού συνδετικού στοιχείου». Ο ρόλος του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων θα είναι να παρέχει τη συνδρομή του στην κύρια δίκη «δανείζοντας μέσα προστασίας», ιδίως όταν δεν υπάρχει αποτελεσματική προστασία σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς να παρεμβαίνει στη δικαιοδοσία του αρμόδιου επί της ουσίας δικαστηρίου. Όταν δεν χρειάζεται πλέον η εν λόγω συνδρομή, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την κύρια δίκη μπορεί να ακυρώσει το αλλοδαπό μέτρο. Και πάλι, θα ήταν χρήσιμη η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων δικαστηρίων, καθώς θα επέτρεπε στους αιτούντες να επιδιώξουν αποτελεσματική προσωρινή προστασία, εφόσον αυτή είναι διαθέσιμη στην Ευρώπη.

Όσον αφορά την απαίτηση για εγγύηση επιστροφής μιας προσωρινής πληρωμής, θα ήταν ίσως επιθυμητό να προσδιορίζεται ότι η εγγύηση δεν συνίσταται κατ' ανάγκη σε προκαταβολή ή τραπεζική εγγύηση. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η δυσκολία αυτή θα διευθετηθεί δεόντως στο μέλλον μέσω της νομολογίας.

Τέλος, εάν καταργηθεί η κήρυξη της εκτελεστότητας, θα πρέπει να προσαρμοσθεί και το άρθρο 47 του κανονισμού. Στην περίπτωση αυτή, η διατύπωσή του μπορεί να βασισθεί στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

Ερώτηση 6:

Πιστεύετε ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να βελτιωθεί με τους τρόπους που προτείνονται στην έκθεση και στην παρούσα πράσινη βίβλο; Βλέπετε άλλες δυνατότητες για τη βελτίωση της εν λόγω κυκλοφορίας;

7. Σχέσεις του κανονισμού και της διαιτησίας

Η διαιτησία είναι πολύ σημαντική για το διεθνές εμπόριο. Οι συμφωνίες διαιτησίας θα πρέπει να παράγουν τα πληρέστερα δυνατά αποτελέσματα και η αναγνώριση και εκτέλεση των διαιτητικών αποφάσεων θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Η σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958 θεωρείται γενικά ότι λειτουργεί ικανοποιητικά και χαίρει της εκτίμησης των επαγγελματιών που την εφαρμόζουν. Θα ήταν επομένως σκόπιμο να μην θιγεί η λειτουργία της σύμβασης ή τουλάχιστον να χρησιμεύσει ως βάση για τη λήψη περαιτέρω μέτρων. Αυτό, ωστόσο, δεν αποκλείει την αντιμετώπιση ορισμένων ειδικών θεμάτων σχετικά με τη διαιτησία στο πλαίσιο του κανονισμού, όχι για να ρυθμισθεί η διαιτησία, αλλά κατά κύριο λόγο για να εξασφαλισθεί η εύρυθμη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων στην Ευρώπη και να προληφθούν οι παράλληλες διαδικασίες.

Συγκεκριμένα, η (μερική) κατάργηση του αποκλεισμού της διαιτησίας από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού θα βελτιώσει ενδεχομένως τη λειτουργία της διαιτησίας σε συνδυασμό με τις διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων. Με την εν λόγω κατάργηση, ενδέχεται να εισέλθουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού οι ενώπιον δικαστηρίων διαδικασίες που διεξάγονται επικουρικά προς τη διαιτησία. Η θέσπιση ειδικού κανόνα για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας στις εν λόγω περιπτώσεις θα βελτίωνε την ασφάλεια του δικαίου. Για παράδειγμα, έχει προταθεί να παρέχεται αποκλειστική δικαιοδοσία για τις εν λόγω διαδικασίες στα δικαστήρια των κρατών μελών του τύπου της διαιτησίας, ενδεχομένως με την επιφύλαξη συμφωνίας των μερών¹⁴.

¹⁴ Εφόσον γίνει δεκτή αυτή η προσέγγιση, θα πρέπει να καθορίζεται με ενιαία κριτήρια ο τόπος της διαιτησίας. Στη γενική μελέτη προτείνεται να γίνεται παραπομπή στη συμφωνία των μερών ή στην απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου. Εάν δεν μπορεί να προσδιορισθεί ο τόπος στη βάση αυτή,

Η κατάργηση της εξαίρεσης της διαιτησίας ενδέχεται επίσης να επιτρέψει την εφαρμογή όλων των διατάξεων περί δικαιοδοσίας του κανονισμού για τη διαταγή ασφαλιστικών μέτρων σε υποστήριξη της διαιτησίας (και όχι μόνο του άρθρου 31). Τα ασφαλιστικά μέτρα που διατάσσονται από τα δικαστήρια είναι σημαντικά για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας της διαιτησίας, ιδίως μέχρις ότου συσταθεί το διαιτητικό δικαστήριο.

Εν συνεχεία, η κατάργηση της εν λόγω εξαίρεσης ενδέχεται να επιτρέψει την αναγνώριση των αποφάσεων για το κύρος συμφωνίας διαιτησίας και να διασαφηνίσει την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων που εμπεριέχουν διαιτητική ρύθμιση. Μπορεί επίσης να εξασφαλίσει την αναγνώριση αποφάσεων που ακυρώνουν διαιτητική ρύθμιση¹⁵. Αυτό θα μπορούσε να αποτρέψει τις παράλληλες διαδικασίες μεταξύ τακτικών και διαιτητικών δικαστηρίων, στις περιπτώσεις που η συμφωνία κρίνεται άκυρη σε ένα κράτος μέλος και έγκυρη σε άλλο.

Γενικότερα, θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί το ζήτημα του συντονισμού των διαδικασιών για το κύρος διαιτητικής συμφωνίας ενώπιον τακτικού και διαιτητικού δικαστηρίου. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να δοθεί προτεραιότητα στα δικαστήρια του κράτους μέλους όπου λαμβάνει χώρα η διαιτησία προκειμένου να αποφανθούν για την ύπαρξη, το κύρος και το πεδίο εφαρμογής της διαιτητικής συμφωνίας. Αυτό και πάλι θα μπορούσε να συνδυασθεί με ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των επιληφθέντων δικαστηρίων, ιδίως με την επιβολή προθεσμίας στον διάδικο που αμφισβητεί το κύρος της συμφωνίας. Η θέσπιση ενός ενιαίου κανόνα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με το κύρος των συμφωνιών διαιτησίας που θα παραπέμπει, για παράδειγμα, στο δίκαιο του κράτους του τόπου διαιτησίας, θα μπορούσε να περιορίσει τον κίνδυνο να κριθεί μια συμφωνία έγκυρη σε ένα κράτος μέλος και άκυρη σε άλλο. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να βελτιωθεί, σε κοινοτικό επίπεδο, η αποτελεσματικότητα των συμφωνιών διαιτησίας σε σχέση με το άρθρο II παράγραφος 3 της σύμβασης της Νέας Υόρκης.

Επιπλέον, όσον αφορά την αναγνώριση και εκτέλεση, οι διαιτητικές αποφάσεις που είναι εκτελεστές με βάση τη σύμβαση της Νέας Υόρκης θα μπορούσαν να υπαχθούν σε ένα κανόνα ο οποίος θα επιτρέπει την άρνηση της εκτέλεσης δικαστικής απόφασης που είναι ασυμβίβαστη με διαιτητική απόφαση. Μια άλλη εναλλακτική ή πρόσθετη λύση θα μπορούσε να είναι να παρέχεται στο κράτος μέλος όπου εκδόθηκε η διαιτητική απόφαση, αποκλειστική δικαιοδοσία να βεβαιώνει την εκτελεστότητα της εν λόγω απόφασης, καθώς και την τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων, προτού κυκλοφορήσει ελεύθερα στην Κοινότητα. Μια άλλη λύση που προτάθηκε είναι η αξιοποίηση του άρθρου VII της σύμβασης της Νέας Υόρκης για να διευκολυνθεί περαιτέρω, σε κοινοτικό επίπεδο, η αναγνώριση των διαιτητικών αποφάσεων (ζήτημα το οποίο θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής κοινοτικής πράξης).

¹⁵ προτείνεται να επιλαμβάνονται τα δικαστήρια του κράτους μέλους τα οποία θα είχαν δικαιοδοσία για τη διαφορά βάσει του κανονισμού ελλείψει συμφωνίας διαιτησίας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, για παράδειγμα, εάν ακυρωθεί η διαιτητική απόφαση λόγω παράβασης κοινοτικών κανόνων αναγκαστικού δικαίου (π.χ. της νομοθεσίας ανταγωνισμού).

Ερώτηση 7:

Ποιον τρόπο ενέργειας θεωρείτε κατάλληλο σε κοινοτικό επίπεδο:

- *Να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των συμφωνιών διαιτησίας*
- *Να εξασφαλισθεί καλός συντονισμός των δικαστικών και διαιτητικών διαδικασιών*
- *Να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των διαιτητικών αποφάσεων*

8. Άλλα ζητήματα

8.1. Πεδίο εφαρμογής

Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, στους τομείς που αποκλείονται θα πρέπει να προστεθούν υποχρεώσεις διατροφής, μετά την έκδοση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009 σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής. Όσον αφορά τη λειτουργία του άρθρου 71, που αφορά τη σχέση μεταξύ του κανονισμού και συμβάσεων σχετικών με ειδικά θέματα, προτάθηκε να περιοριστεί όσο το δυνατόν το πεδίο εφαρμογής του.

8.2. Διεθνής δικαιοδοσία

Λόγω της σημασίας που έχει η κατοικία ως κύριο συνδετικό στοιχείο για τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον θα μπορούσε να αναπτυχθεί μια αυτόνομη έννοια.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξετασθεί αν θα ήταν σκόπιμο να θεσπισθεί αποκλειστική δικαιοδοσία με βάση τον τόπο όπου βρίσκονται τα κινητά περιουσιακά στοιχεία όσον αφορά τα σχετικά εμπράγματα δικαιώματα ή δικαιώματα νομής. Όσον αφορά τις συμβάσεις εργασίας, θα πρέπει να μελετηθεί αν θα ήταν σκόπιμο να επιτρέπεται η συνεκδίκηση αγωγών σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1. Όσον αφορά την αποκλειστική δικαιοδοσία, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον πρέπει να επιτρέπονται οι συμφωνίες παρέκτασης που αφορούν την ενοικίαση χώρου γραφείων· όσον αφορά την ενοικίαση εξοχικών κατοικιών, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη κάποια ευελιξία για να αποφευχθεί η επίλυση διαφορών από δικαστήρια που βρίσκονται μακριά από όλους τους διαδίκους. Θα πρέπει επίσης να εξετασθεί εάν θα ήταν σκόπιμο να επεκταθεί το πεδίο της αποκλειστικής δικαιοδοσίας για τις υποθέσεις εταιρικού δικαίου (άρθρο 22 παράγραφος 2) και σε άλλα ζητήματα που αφορούν την εσωτερική οργάνωση και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων μιας εταιρείας. Επίσης θα πρέπει να εξετασθεί αν θα ήταν εφικτή η θέσπιση ομοιόμορφου ορισμού της εταιρικής έδρας. Σχετικά με τη λειτουργία του άρθρου 65, θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον θα μπορούσε να προβλεφθεί ομοιόμορφος κανόνας σχετικά με την προσεπίκληση, ενδεχομένως μόνο για τις αγωγές κατά τρίτων αλλοδαπών. Μια άλλη λύση θα ήταν να διατηρηθούν οι διαφορετικοί εθνικοί δικονομικοί κανόνες, αλλά να επαναδιατυπωθεί το άρθρο 65 ώστε να επιτρέπει στις εθνικές νομοθεσίες να υιοθετήσουν ομοιόμορφη λύση. Επιπλέον, η επιβολή στο δικαστήριο που εκδικάζει την αγωγή κατά τρίτου προσεπικαλούμενου σε δίκη, της υποχρέωσης να ελέγχει το παραδεκτό της προσεπίκλησης, θα περιόριζε ενδεχομένως την αβεβαιότητα ως προς τα αποτελέσματα της σχετικής δικαστικής απόφασης στο εξωτερικό.

Στις ναυτιλιακές υποθέσεις, θα πρέπει να εξετασθεί αν θα ήταν σκόπιμη η συνεκδίκηση αγωγών για σύσταση ταμείου αποζημίωσης και αγωγών για αποζημίωση λόγω ατομικής ευθύνης με βάση τον κανονισμό. Όσον αφορά τη δεσμευτική ισχύ ρήτρας περί δικαιοδοσίας

σε σύμβαση φορτωτικής για τον τρίτο κάτοχο της εν λόγω φορτωτικής, οι ενδιαφερόμενοι πρότειναν να δεσμεύεται ο μεταφορέας από την εν λόγω ρήτρα και, ταυτόχρονα, να μπορεί να την αντιτάξει έναντι του τρίτου κατόχου, εκτός εάν η φορτωτική δεν είναι αρκετά σαφής όσον αφορά τον καθορισμό της δικαιοδοσίας.

Όσον αφορά την καταναλωτική πίστη, θα πρέπει να εξετασθεί αν θα ήταν σκόπιμη η ευθυγράμμιση της διατύπωσης των άρθρων 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) του κανονισμού με τον ορισμό της καταναλωτικής πίστης στην οδηγία 2008/48/EK¹⁶.

Όσον αφορά τις εργασίες σχετικά με τα μέσα συλλογικής έννομης προστασίας¹⁷, θα πρέπει να εξετασθεί αν είναι αναγκαίοι ειδικοί κανόνες περί δικαιοδοσίας για τις συλλογικές αγωγές.

8.3. Αναγνώριση και εκτέλεση

Όσον αφορά την αναγνώριση και εκτέλεση, θα πρέπει να μελετηθεί αν θα ήταν σκόπιμη η ρύθμιση του ζητήματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των δημόσιων εγγράφων¹⁸. Στις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου (κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 και (ΕΚ) αριθ. 4/2009), η ρύθμιση διαφοράς με δημόσιο έγγραφο αναγνωρίζεται αυτόματα στα υπόλοιπα κράτη μέλη. Το ζήτημα που προκύπτει είναι κατά πόσον θα ήταν σκόπιμη η «αναγνώριση» σε όλες ή σε ορισμένες αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες έννομες συνέπειες των δημόσιων εγγράφων.

Επιπλέον, η ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων που περιέχουν διαταγή πληρωμής με την επιβολή χρηματικών ποινών θα μπορούσε να βελτιωθεί με τον καθορισμό του ποσού της χρηματικής ποινής είτε από το δικαστήριο προέλευσης είτε από αρχή του κράτους μέλους της εκτέλεσης. Θα πρέπει επίσης να εξετασθεί αν ο κανονισμός θα πρέπει να επιτρέπει την είσπραξη όχι μόνο των χρηματικών ποινών από τον δικαιούχο, αλλά και εκείνων που εισπράττονται από το δικαστήριο ή τις φορολογικές αρχές.

Τέλος, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη κατά το στάδιο της εκτέλεσης θα μπορούσε να βελτιωθεί με τη θέσπιση ενός ομοιόμορφου εντύπου που θα διατίθεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας και θα περιέχει απόσπασμα της απόφασης¹⁹. Χάρη στο εν λόγω έντυπο δεν θα υπάρχει πλέον ανάγκη για μετάφραση ολόκληρης της απόφασης και οι αρμόδιες για την εκτέλεση αρχές θα διαθέτουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες (π.χ. σχετικά με τους τόκους). Τα έξοδα της εκτέλεσης μπορούν να περιορισθούν καταργώντας την υποχρέωση για επιλογή κατοικίας στην περιφέρεια του δικαστηρίου ή για διορισμό αντικλήτου²⁰. Πράγματι, υπό το φως της τρέχουσας εναρμόνισης του κοινοτικού δικαίου, ιδίως του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 περί επιδόσεως και κοινοποίησεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων

¹⁶ Οδηγία 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008 για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 133 της 22.5.2008, σ. 66).

¹⁷ Βλ. πράσινη βίβλο σχετικά με τα μέσα συλλογικής έννομης προστασίας των καταναλωτών (COM(2008) 794 της 27.11.2008) και λευκή βίβλο σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβίαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας της ΕΚ (COM(2008) 165 της 2.4.2008).

¹⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμά του της 18ης Δεκεμβρίου 2008, αναφέρθηκε επίσης σε ευρωπαϊκό δημόσιο έγγραφο.

¹⁹ Βλ. για παράδειγμα κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

²⁰ Αντικλήτος είναι το πρόσωπο που διορίζεται για να ενεργεί εξ ονόματος διαδίκου στη διάρκεια δικαστικής διαδικασίας.

πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις²¹, σήμερα η υποχρέωση αυτή φαίνεται παρωχημένη.

Ερώτηση 8:

Πιστεύετε ότι η λειτουργία του κανονισμού θα μπορούσε να βελτιωθεί με τους τρόπους που προτείνονται παραπάνω;

²¹ ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 79.